

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Expedita Juris Divini, Natvralis, Et Ecclesiastici Moralis Expositio

Tamburini, Tommaso

Coloniæ Agrippinæ, 1665

Promissio acceptata ad quid obligat? §. 5.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40132

renunciatio Juris, non vero Remissio debiti. Locum recole.

5. Ex eadem doctrina colligi in presenti, cur emancipationem Infantis fieri sine ipsius Infantis consensu, seu acceptatione, disponitur à Jure? a Ratio est, quia, ut notat Turrianus, b in emancipatione pater nihil dat de suo, sed solum cedit Patriæ potestati, quam de Jure solo positivo Pater habebat. Ea ergo potestate de licentia ejusdem Juris legitime dimissa, filius statim revertitur ad suam naturalem libertatem.

§. V.

Promisso acceptata quam obligationem in conscientia pariat.

1. Quid requiratur ad legitimam acceptationem, mox, ut dixi, diligenter explicabimus; nunc enim, ea supposita, quaerimus, an promissiones liberales (& idem est de Donatione gratuita in futurum ante traditionem; tunc enim ea Donatio non est, nisi promissio tradendi) an, inquam, ea obligationem pariant in promittente, ita, ut resilire à Promisso non possit Promittens. Liberalis, & gratuita (dixi) nam in contractibus, & quibuscunque pactis operosis acceptationem parere obligationem Justitiæ, certum est, nec quaestione dignum. Abstrahimus autem à damno, quod ex promissione non servata fortè consequeretur, quale esset, quando tu v. grat. ex eo, quod ego tibi promisi mutare frumentum, & deinde non mutavi, debuisti carius emere, quam valebar tempore promissionis; tunc enim quantitatem damni refarcire debebis; damni, inquam, intrinseci ipsi promissioni, id est, quod tu passus es, præter id, quod ipsam rem promissam non habuisti.

2. Jam veto tametsi Plures negent, c Plures d autem affirmant, liberalem promissionem parere obligationem gravem in re notabiliter gravi; assero tamen, id dependere ab intentione promittentis, quæ, hac in re, quadruplex esse potest.

3. Si enim Primo, is, qui promisit, voluit se obligare ex virtute Justitiæ, obligabitur graviter in re gravi, & consequenter promissionem revocare non potest. Velle enim se obligare ex virtute Justitiæ, est, velle transfere in Promissarium Jus aliquod, (quod tunc

Tamburinus de Sacramentis.

non esset quidem in re, sed ad rem promissam) & velle se constituere illi debitorem illius rei, perinde, ac si ab illo aliquid ad conferendum ipsi hoc Jus accepisset; quod enim quis pretio facere potest, potest ex mera liberalitate facere, cum quilibet de sua re disponere liberè possit.

4. Si Secundo, is, qui promisit, se voluit obligare ex virtute Fidelitatis dumtaxat, obligabitur dumtaxat venialiter. Velle enim te obligari ex Fidelitate, est velle te solum dare Promissario rationabilem spem (quod leve quoddam Jus vocari potest) per quam is à te expectet prudenter rem promissam, quæ spes fundatur, non solum in ea obligatione, quam habet quilibet conformandi sua dicta cum factis, sed etiam cum fide data, ut in superioribus explicatum est.

5. Si Tertio, is, qui rem gravem promisit, voluit se obligare graviter, licet non explicet, seu non cogitet ex qua virtute; tunc obligabitur sanè graviter; idque ex virtute Justitiæ. Ratio est, quia obligatio gravis in hac re oriri non potest, nisi ex eo, quod Promittens voluit transfere Jus ad rem in Promissarium, sicuti in casu numeri tertii. Ita Delugo mox citandus.

6. Si denique Quarto, is, qui liberaliter, etiam rem gravem, promisit, non decrevit ex qua virtute, nec cogitavit, & aliquando, nec scivit, gravem, vel levem obligationem, obligabitur solum venialiter e ex virtute Fidelitatis. Ratio est, quam mox à n. 10. afferam.

7. Primum, ex his quatuor dictis patet, quia, posita illa translatione Juris, graviter læderetur in suo jure Promissarius, si promissum non servaretur.

8. Secundum item patet, quia deludere spem illam, non nisi leve est.

9. Tertium patet etiam, quia tunc jam res reducitur ad primum actum, in quo violari diximus justitiam.

10. Quartum denique, quod valdè frequens, & quotidianum esse solet, indè probatur, quia, quando homines quid promittunt liberaliter, abstrahendo, vel non advertendo ad mensuram obligationis, non solent, nec censentur (quando aliud non addunt) se obligare, nisi ad id, quod requirit natura liberalis promissionis: at hæc non requirit, nisi obligationem levem.

11. Confirmatur, quia, nec ipse Promissarius

PPP

rius

rius in hoc quarto modo Promissionis aliquid amplius expectat, & imprudens ipse in convictu humano iudicatur, si cum eodem rigore expectaret id, quod ipsi modo dicto promittitur, cum quo solet expectari id, quod debetur ex iustitia.

12. Confirmatur iterum, quia promittens hoc quarto modo, omnibus expensis, est dubius, an graviter obligetur, an leviter, ergo sicuti in lege, quando dubium est, an illa obliget graviter, an leviter, possum ex Castropalao eligere, quod minus est, puta obligationem levem, ita hic, ubi adest quasi Lex privata, quam sibi indicit Promissor.

13. Dicitur autem est in hoc quarto dicto (quando aliud non addunt.) Nam si quis addat v. g. Juramentum, vel Scripturam publicam, vel aliquod verbum significans rigorosam obligationem, ut si dicas: obligo me quantum possum, ad hoc vel illud faciendum, seu donandum, seu vendendum, &c. quæ verba non sint dicta urbanitatis gratia, si inquam, aliquod ex his addas, signum est, te voluisse ex Iustitia obligare, juxta dicta in primo, vel tertio modo.

14. Hinc ergo rectè Sà b Vix ait, quis promittentium obligari intendit, nisi juret, aut faciat Instrumentum.

15. Hinc Molina e ait, in ejusmodi gratuitis promissionibus homines, ut plurimum, nisi aliud exprimant, velle solum ex Fidelitate se obligare.

16. Hinc Lessins, d quamvis nobis aliàs contrarius, faterur multorum promissiones, qui leviter solent multa promittere, hoc modo esse intelligendas.

17. Hinc Sanchez e alias nobis etiam contrarius, admonet plurimas promissiones excusari à mortali, quia non intendunt homines se obligare præcisè, sed ex quadam benevola honestate.

18. Porro indicia, quibus discerni potest, non affuisse animum se obligandi primo, vel tertio modo ex dictis, id est sub mortali, sunt duo. Primum, si requisitus, ut promissionem juramento firmet, id recuset, non ob juramenti solam reverentiam, (quod certè non est passim etiam cum veritate adhibendū) sed ne astringatur ad promissum servandum. Secundo, si, quando promissisti, rogatus fuisses, an velles te obligare ad mortale, respondisses, te nolle. Lege Oñate, f qui latius hæc sig-

a Cast. T. 1
tr. 3. Del.
d. 1. p. 9.
n. 1.

b Sà V.
Promissio
nu. 1.

c Molin. d.
261. n. 8.

d Less. l. c.
c. 18. dub.
3. n. 58.

e Sanc. l. 1.
mat. d. 5.
n. 21.

f Onnate
l. c. sec. 8.

na, unde dignoscatur ejusmodi intentio percurrit.

Promissio dubia.

19. Quid si omnibus expensis sit dubium, an verba indifferentia ad significandam obligationem, vel solam urbanitatem, fuerint à te in promittendo dicta cum animo te obligandi, judicandum ne erit, adesse obligationem?

Respondeo, non esse judicandum. Ratio est, quia in liberalibus Donationibus non censetur quis, se obligare per verba, quæ in alterutram partem sumi possunt, suntque indifferentia ad significandam, vel obligationem, vel urbanitatem; tunc enim ea verba non arguunt animum se obligandi. Ita Delugo, g & Oñate. h

20. Quod si, hac occasione quæras, Quid, si verba non sint indifferentia, sed explicent obligationem rigorosam, ut, si dicam Promitto tibi hanc rem, ego me ex nunc obligo, quantum possum, ad hoc tibi donandum, sed vere tum negativè dubius, an id ex animo me obligandi, an solum ex urbanitate sic promiserim?

21. Respondeo. Communis opinio, quam idem Delugo i sequitur cum Sanchez, k & Castropal. l docet in utroque foro esse obligationem rigorosam. Hos autem idem docuimus l. i. in Decal. m seu addidimus, quoad forum conscientia, aliquid benignius dici posse, idque non esse improbable. Locum relege. Quæ tamen benignitas, an excipi possit in promissione, quæ imbitur in solcanti professione, & consequenter in matrimonio aliis expendendum, ibidem n dedimus.

Notabilis quantitas in promissione liberali quomodo mensuranda?

22. Duo supersunt explicanda: Alterum: Diximus num. 8. & 9. Promittentem, si se velit obligare graviter, peccare mortaliter, quando res promissa est gravis & ipse non observat. Jam scire quis cupiet, equæ nam sit gravis ejusmodi res? In promissione prædicta liberali v. g. pecuniæ peccabo ne mortaliter eam promissionem in illa quantitate non servando, in qua peccarem, si illam furarer?

23. Respondeo, cum Sanc. o & Delugo p requiri quantitatem quadruplo majorem, quam requiratur in furto. Si v. g. teneas fur-

g Delugo
22 de op.
n. 61
h Onnate
l. i.
i
k Sanchez
l. i.
m
n
o Sanchez
p Delugo
q
r
s
t
u
v
w
x
y
z

quod quatuor Juliorum esse mortale, sanè, ut sit peccatum mortale, non servare promissionem, qua te graviter voluisti obligare, requiritur, ut non servas promissionem donandi sexdecim Julios. Ratio potissima est quia minus offendit, qui rem suam non dat, licet promissam, quam, qui alienam furto rapit, & certè, qui liberaliter promittit, non debet tam rigorosè urgeri, ut à sua munificentia nequè urgeatur, ac à delicto furti.

Lege nostrum opusculum de Sacrificio Missæ, ubi resolvo, an non servans promissum de celebranda una, vel altera Missa, graviter peccet.

Quid addat Juramentum supra promissionem acceptam?

1. Alterum: Diximus n. 13. Juramentum esse signum, quod quis se ex Justitia, atque adeo graviter obligaverit, si illud apposuit liberali promissioni: nunc quaerimus, an præscindendo à ratione signi talis animi se obligare volentis, juramentum ipsam se obligat: id est, an Juramentum additum promissioni liberali, & non obligatorie graviter, eo ipso obligationem inducat sub mortali, & vinculum Justitiæ superaddat. Vinculum Justitiæ dico, nam, quod inducat obligationem sub mortali, propter vinculum Religionis, quod à Juramento superadditur, certum est ex alibi doctis, & quia Juramentum semper est in honorem Dei servandum. Solum ergo hic quaerimus, an superaddat vinculum Justitiæ?

Respondeo, id etiam ex ibidem dictis decisum manet. Probabile enim ibi reputavimus, nullum Justitiæ vinculum addi per Juramentum, sed solum vinculum Religionis. Quare vera esse existimamus, quæ Caramuel sic breviter complectitur. Promissio accepta (inquit) in re gravi, quæ aliter non obligaret, si roboretur Juramento, obligat sub mortali, sed solum ex vi Juramenti (hoc est ex virtute Religionis) undè Primo, poterit remitti à Promissario. Secundo, si is, qui juravit, obtineat legitimam Juramenti dispensationem, etiam si eam obtineat inconsulto, aut contradicente illo, cui promissio facta fuit, ad nihil obligabitur, & nec peccabit, quia tota obligatio nascebatur ex Juramento (hoc est ex Religione) quod jam tollitur à

Vicario Christi, id est ab habente potestatem dispensandi. Hæc ille.

25. Rectè autem dixit (legitimam Juramenti dispensationem) ut innueret, debere intervenire causam dispensandi, nam ad legitimam quamecunquè dispensationem obtinendam, debere adesse causam proportionatam, est communis doctrina: quæ autem, & qualis sufficiat, nos expluimus cum de Juramenti relaxatione tractavimus. d

d L. 3. 70
Dec. §. 3.
n. 14.

§. VI.

Quid nam requiratur ad legitimam acceptationem.

PERSONA LEGITIMA.

1. Requiritur Primò, ut Persona, quæ Promissionem (immò, & quamecunquè Donationem) acceptat, sit legitima, id est, vel ipse Promissarius, vel alius ejus vices legitime gerens: quis autem hic sit, dicam mox separatim.

Acceptatio sive externa, sive solum interna.

2. Requiritur Secundo, ut ipsa acceptatio sit quidem, sed non necessarid sensibilis, & externa; ad formandam enim promissionem sufficit, quod sit interna dumtaxat. Si enim mihi absenti scribas, equum mihi commodatum à te, mihi eidem te donare: & ego sine ullo actu externo, animo interno illum acceptem, acceptabo sufficienter. Idem ergo erit, si scribas mihi, aliquid te mihi promittere, & ego illud internè acceptem. Dixi (ad firmandam promissionem) nam ad hoc, ut promittens, vel Donans cognoscat promissionem suam jam esse firmam, noscere sanè debet acceptationem Promissarii, vel Donatarii, quod absque acceptatione externa esse, sine Dei revelatione, non potest.

3. Dices, Cur ipsa Promissio, vel Donatio debet esse sensibilis, immo ipsi Promissario intimata, & cognita, ut supra vidimus, acceptatio autem Promissarii nequaquam?

Respondeo. Quia per Promissionem, vel Donationem debet Dominus transfere Jus rei in Promissarium, vel Donatarium, quod

Pppp 2 sine